

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 138/2016-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. marca 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], zastúpeného advokátom [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], pre namietané porušenie základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, vlastníckeho práva podľa čl. 17 Charty základných práv Európskej únie, práva na spravodlivý proces podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie a práva na spravodlivý proces podľa čl. 14 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 374/2013 zo 16. apríla 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. augusta 2014 faxom a 15. augusta 2014 poštou doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), pre namietané porušenie základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), vlastníckeho práva podľa čl. 17 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“), práva na spravodlivý proces podľa čl. 47 charty a práva na spravodlivý proces podľa čl. 14 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „pakt“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Cdo 374/2013 zo 16. apríla 2014 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Predmetná sťažnosť súvisí so sťažnosťou sťažovateľa doručenou ústavnému súdu 10. septembra 2012, ktorou namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, základných práv podľa čl. 36 listiny, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 107/2011 z 30. mája 2012, ktorým v konaní „o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam a iné, vedenom na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 21 C 122/2004, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 14. decembra 2010 sp. zn. 5 Co/2009“ rozhodol, že rozsudok odvolacieho súdu „vo výroku, ktorým rozsudok súdu prvého stupňa mení tak, že návrh zamieťa a vo výroku o náhrade trov konania zrušuje a vec mu v rozsahu zrušenia vracia na ďalšie konanie“.

Uvedenú sťažnosť ústavný súd uznesením sp. zn. II. ÚS 480/2012 z 8. novembra 2012 odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Z ďalšej sťažnosti a napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že keďže pôvodný žalobca [REDAKOVANÉ] v priebehu dovolacieho konania zomrel, Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) pokračoval v konaní s dedičmi zomrelého v zmysle § 107 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), pričom *«uznesením zo 16. apríla 2013 na návrh žalobcov pripustil zmenu žalobného návrhu na určenie, že nehnuteľnosti vedené na Katastrálnom úrade [REDAKOVANÉ], zapísané na [REDAKOVANÉ], kat. úz. [REDAKOVANÉ] a to pozemok – parc. reg. „C“ evidovaná na katastrálnej mape ako parc. [REDAKOVANÉ] – orná pôda o výmere o výmere 38 541 m² a pozemok – parcela reg. „C“ evidovaná na katastrálnej mape ako parc. [REDAKOVANÉ] – orná pôda o výmere 33 799 m² v podiele 1/2 k celku patria do dedičstva po poručiťovi [REDAKOVANÉ]... a v podiele 1/2 k celku do dedičstva po poručiťke [REDAKOVANÉ] ...».*

Na základe odvolania sťažovateľa, ktorý v predmetnom konaní vystupuje v procesnom postavení žalovaného, krajský súd (tretím) rozsudkom sp. zn. 5 Co/339/2012 z 30. apríla 2013 *„určil, že vyššie označené nehnuteľnosti v podiele 1/2 k celku patria do dedičstva po poručiťovi [REDAKOVANÉ]... a v 1/2 k celku patria do dedičstva po poručiťke [REDAKOVANÉ]... a rozhodol o náhrade trov odvolacieho a dovolacieho konania“.*

Proti uvedenému rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ, ako aj jeho právna predchodkyňa dovolanie, v ktorom namietali, že v dôsledku procesných nedostatkov pri doručovaní súdnych rozhodnutí z roku 2010 im bola *«odňatá možnosť konať pred súdom. Odňatie možnosti konať pred súdom videli v tom, že odvolací súd založil „nečakane“ svoje rozhodnutie na iných právnych záveroch, než súd prvého stupňa. K novým právnym záverom sa tak nemali možnosť vyjadriť a prípadne predložiť nové dôkazy... Dovolatelia dovolanie odôvodnili tiež tým, že rozhodnutie krajského súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.».* Sťažovateľ navyše krajskému súdu *„vytýkal aj to, že porušil jeho*

právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia vyplývajúce z ustanovenia § 157 ods. 2 O. s. p. “.

Najvyšší súd napadnutým uznesením, ktoré nadobudlo právoplatnosť 12. júna 2014, dovolanie sťažovateľa odmietol podľa § 218 ods. 1 písm. c) OSP v spojení s § 243b ods. 5 OSP „bez toho, aby sa zaoberal vecnou správnosťou napadnutého rozsudku odvolacieho súdu“, keďže „nezistil skutočnosti, ktoré by opodstatňovali prípustnosť dovolania podľa § 237 O. s. p. a keďže dovolanie nie je prípustné ani podľa § 238 O. s. p. “.

Sťažovateľ v predloženej sťažnosti opätovne tvrdí, že „Najvyšší súd SR takýmto postupom odňal sťažovateľovi možnosť konať pred nezávislým a nestranným súdom (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny...), resp. došlo k porušeniu čl. 6 bod 1, veta prvá Dohovoru, t. j. práva, aby záležitosť sťažovateľa bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom..., obdobne aj prílohy 1 čl. 14 bod 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach a čl. 47 Charty EÚ“. Podľa názoru sťažovateľa, „napriek tomu, že šlo o určovaciu žalobu všeobecné súdy neskúmali základnú procesnú podmienku, a to či žalobcovia mali naliehavý právny záujem v predmetnom konaní v jednotlivých fázach súdneho procesu [§ 80 písm. c) O. s. p.]... Určenie neplatnosti kúpnej zmluvy mohol súd riešiť ako predbežnú (prejudiciálnu) otázku a nie vo výroku samotného rozsudku, keďže žalobcovia nepreukázali (ani nemali na takomto určení) naliehavý právny záujem. Pokiaľ žalobcovia nemali naliehavý právny záujem... súd mal konanie zastaviť“. Keďže sa tak nestalo, „súčasne došlo k zásahu do vlastníckeho práva (majetku) sporných nehnuteľností (zásahu v zmysle čl. 20 Ústavy SR, čl. 1 Dodatkového protokolu Dohovoru a čl. 17 Charty EÚ)“.

Sťažovateľ argumentuje aj tým, že „súd si dôsledne nezisťoval okruh účastníkov konania (aktívnu legitimáciu žalobcov)... Odhliadnuc, že výroky súdov určujúce, že nehnuteľnosti... patria do dedičstva bez určenia komu patria (či navrhovateľom, a ak áno, v akom podiele, alebo tretím osobám, ktoré ani neboli účastníkmi konania) sú materiálne nevykonateľné až zmätočné, nehovoriac o nepreskúmaní naliehavého právneho záujmu“.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ v petite žiada, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že základné právo sťažovateľa vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 listiny, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, právo na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu, vlastnícke právo podľa čl. 17 charty, právo na spravodlivý proces podľa čl. 47 charty a právo na spravodlivý proces podľa čl. 14 ods. 1 paktu uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 374/2013 zo 16. apríla 2014 „*v spojitosti s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 30. apríla 2013, sp. zn. 5 Co 339/2012-475*“ porušené boli, aby napadnuté uznesenie najvyššieho súdu „*v spojitosti s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 30. apríla 2013, sp. zn. 5 Co 339/2012-475*“ zrušil a vec vrátil (bližšie neoznačenému súdu, pozn.) na ďalšie konanie a aby sťažovateľovi priznal náhradu trov právneho zastúpenia.

Sťažovateľ k sťažnosti pripojil kópiu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ako aj splnomocnenie advokátovi, z ktorého vyplýva, že je udelené „*na podanie ústavnej sťažnosti a zastupovanie na Ústavnom súde Slovenskej republiky v právnej veci vedenej na Najvyššom súde SR, sp. zn. 6 Cdo 374/2013 (pôvodne na Okresnom súde Bratislava III, sp. zn. 21 C 122/2004)*“.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone.

Predmetom sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľa vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu, vlastníckeho práva podľa čl. 17 charty, práva na spravodlivý proces podľa čl. 47 charty a práva na spravodlivý proces podľa čl. 14 ods. 1 paktu uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 374/2013 zo 16. apríla 2014, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľa ako procesne neprípustné.

Podstata vznesených námietok spočíva v nespokojnosti sťažovateľa s napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorému vytýka, že mu „odňal možnosť konať pred súdom“, pretože počas trvania predmetného konania nenapravil viaceré procesné pochybenia súdov nižších stupňov.

1. Keďže sťažovateľovi je známa judikatúra ústavného súdu týkajúca sa jeho možných zásahov do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov vo veciach patriacich do ich právomoci vrátane tej, ktorá hovorí, že nespokojnosť sťažovateľa s právnym posúdením veci všeobecným súdom sama osebe nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti ním vydaného rozhodnutia, ústavný súd ju v danom prípade nepovažoval za potrebné duplicitne uvádzať.

Vzhľadom na uplatnené námietky však ústavný súd opätovne pripomína, že otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu (napr. I. ÚS 206/09, II. ÚS 328/09, III. ÚS 240/09, IV. ÚS 390/09, I. ÚS 145/2010 a iné). Zo subsidiárnej štruktúry systému ochrany ústavnosti totiž vyplýva, že práve všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie práv a slobôd vyplývajúcich z ústavy alebo dohovoru (I. ÚS 4/00), preto právomoc ústavného súdu pri ochrane práva každého účastníka konania nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (II. ÚS 13/01), alebo všeobecné súdy neposkytnú ochranu označenému základnému právu sťažovateľa v súlade s ústavnoprocenými princípmi, ktoré upravujú výkon ich právomoci.

Ústavný súd už v minulosti vyslovil, že súčasťou práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je povinnosť súdu akceptovať dôvody prípustnosti opravného prostriedku uvádzané sťažovateľom, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ súdom ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie označeného práva (I. ÚS 145/2010).

Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 3/97, I. ÚS 225/05, II. ÚS 56/07, I. ÚS 232/08) rešpektuje názor, podľa ktorého právo na spravodlivé súdne konanie nemožno stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

Z relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že „žalovaný príпустnosť dovolania vyvodzoval z ustanovenia § 238 ods. 1 O. s. p., keďže bol toho názoru, že odvolacím súdom bol rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej zmenený“. Uvedený názor sťažovateľa najvyšší súd vyvrátil poukazom na to, že „súdna prax už opakovane konštatovala, že príпустnosť dovolania proti zmeňujúcemu rozsudku odvolacieho súdu je založená na zásade diformity (rozdielnosti). O rozdielnosť rozhodnutí ide vtedy, keď súdy posúdili okolnosti významné pre meritórne rozhodnutie veci odlišne. To znamená, že ide o rozdielne konštituovanie alebo deklarovanie práv a povinností v právnych vzťahoch účastníkov. Pre posúdenie, či ide o zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu nie je preto rozhodujúce to, ako odvolací súd sformuloval výrok svojho rozsudku, (či ho formálne označil ako zmeňujúci, hoci v skutočnosti ide o potvrdzujúci rozsudok), prípadne ako v dôvodoch označil ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorých pri rozhodnutí postupoval (či rozhodol podľa § 219 O. s. p. alebo § 220 O. s. p.). Podľa názoru dovolacieho súdu v danom prípade nejde o rozsudok, ktorým by odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. Z porovnania rozsudkov okresného a krajského súdu totiž nevyplývajú žiadne obsahové odlišnosti z hľadiska deklarovania práv a povinností účastníkov právneho vzťahu.“. Rovnako najvyšší súd po oboznámení sa „s obsahom spisu“ vyvrátil námietku sťažovateľa o nedoručení súdnych rozhodnutí z roku 2010 a tiež jeho námietku týkajúcu sa „vydania prekvapivého rozhodnutia odvolacím súdom“, keď poukázal na to, že „odvolací súd vychádzal... z právneho názoru opakovane uvedeného Najvyšším súdom SR v jeho uzneseniach z 27. júla 2009 a z 30. mája 2012, pričom za základ svojho rozhodnutia vzal skutočnosti, ktoré vyšli v konaní najavo a ktoré boli žalobcami aj tvrdené“, a sťažovateľ mal možnosť na ne reagovať. Vzhľadom na to, že najvyšší súd „nezistil skutočnosti, ktoré by opodstatňovali príпустnosť dovolania podľa § 237 O. s. p. a keďže dovolanie nie je príпустné ani podľa § 238 O. s. p.“, dovolanie sťažovateľa odmietol.

Po oboznámení sa s obsahom napadnutého uznesenia ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku podstatné pre posúdenie danej veci interpretoval a aplikoval ústavne súladným spôsobom, jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj

celkom legitímne a právne akceptovateľné. Najvyšší súd v okolnostiach danej veci dostatočným spôsobom reagoval na sťažovateľom vznesené dovolacie námietky, na prerokovaný prípad aplikoval relevantné procesnoprávne ustanovenia a svoje rozhodnutie o odmietnutí mimoriadneho opravného prostriedku sťažovateľa náležite a presvedčivo odôvodnil v zmysle § 157 ods. 2 OSP. Najvyšší súd zodpovedal všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, ktorej sa sťažovateľ pred ním domáhal, a preto jeho závery v žiadnom prípade nemožno považovať za arbitrárne alebo zjavne neopodstatnené.

Keďže ústavný súd nezistil žiadnu príčinnú súvislosť medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a základným právom sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, práva na spravodlivý proces podľa čl. 47 charty a práva na spravodlivý proces podľa čl. 14 ods. 1 paktu, porušenie ktorých namietať, sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

2. Z rovnakého dôvodu ústavný súd odmietol aj sťažnosť sťažovateľa v časti, v ktorej namietať porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu a vlastníckeho práva podľa čl. 17 charty napadnutým uznesením najvyššieho súdu. Jeho preskúmaním totiž ústavný súd nezistil nič, čo by signalizovalo neprípustný zásah do označených práv hmotno-právneho charakteru.

3. Vzhľadom na to, že sťažovateľ v petite navrhol ústavnému súdu vysloviť porušenie označených práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu „*v spojitosti s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 30. apríla 2013, sp. zn. 5 Co 339/2012-475*“ bez toho, aby krajský súd označil ako porušovateľa svojich základných práv a slobôd (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), v uvedenom rozsahu k sťažnosti pripojil výslovné splnomocnenie pre advokáta (§ 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde), ako aj kópiu

právoplatného rozsudku krajského súdu (§ 50 ods. 2 zákona o ústavnom súde), tento ani nemohol byť predmetom ústavného prieskumu.

Z konštantnej judikatúry ústavného súdu totiž vyplýva, že nedostatky zákonom predpísaných náležitostí vyplývajúce z podaní sťažovateľov nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (IV. ÚS 409/04, IV. ÚS 168/05, III. ÚS 789/09, III. ÚS 280/2013). Povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady (II. ÚS 117/05).

Z uvedených dôvodov bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v petite sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. marca 2016